

13.8.2018

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

LVM/891/03/2017

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI LIIKENNE- JA VIESTINTÄVIRASTON PERUSTAMISESTA, LIIKENNEVIRASTOSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA ERÄIKSI NIIHIN LIITTYVISTÄ LAEISTA ANNETUN HALLITUKSEN ESITYKSEN (HE 61/2018 VP) TÄYDENTÄMISESTÄ

Liikenne- ja viestintäministeriö on 28.6.2018 pyytänyt maa- ja metsätalousministeriöltä, jäljempänä *ministeriö*, lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyvistä laeista annetun hallituksen esityksen (HE 61/2018 vp) täydentämisestä. Ministeriö pyydettyä lausuntonaan toteaa seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö liittyy eduskunnassa käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä (HE 61/2018 vp; jäljempänä alkuperäinen HE) täydentävään hallituksen esitysluonnokseen. Alkuperäiseen hallituksen esitykseen sisältyivät seuraavat lakiehdotukset:

- 1) lakiehdotus 56: Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain 24 §:n muuttamisesta
- 2) lakiehdotus 87: Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Nyt lausunnolla olevaan täydentävään hallituksen esitysluonnokseen sisältyy kumpaakin lakiehdotusta koskevat muutosehdotukset. Näiden osalta ministeriö katsoo seuraavaa:

Lakiehdotus 56 on sisällytetty täydentävään esitykseen sen vuoksi, että liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa muutettavaksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momenttiin liittyen tietojen luovutustapojen kirjoitusasua, s.o. ”rajapinnan kautta tai muutoin sähköisesti”. Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan pykäläkohtaisissa perusteluissa, että kyseinen esitys vastaa teknisen kehityksen nykytilaa. Tämä pitää tietysti paikkansa, mutta ministeriö katsoo, että tämä muutos kuuluu maa- ja metsätalousministeriön toimivaltaan. Ministeriö katsoo, että kun mainittu muutos tehdään, asiaa tulee avata perusteluissa tarkemmin. Kun lisäksi tiedossa on, että valtiovarainministeriö valmistelee tätä asiaa koskevaa säädösmuutosta (VM183:00/2017), ministeriön mielestä onkin perusteltua, että liikenne- ja viestintäministeriö pidättäytyy 24 §:n osalta vain niihin muutoksiin, jotka liittyvät organisaatioiden nimiin. Valtiovarainministeriössä valmisteilla olevat muutokset ovat sinänsä tarpeellisia ja ne tehdään erikseen. Ministeriön käsityksen mukaan valtiovarainministeriö tulee myös omassa esityksessään perustelemaan asiaa tarkemmin.

Ministeriö kiinnittää liikenne- ja viestintäministeriön huomiota siihen, ettei lakiehdotuksen 56 osalta ole tarpeen muuttaa lain 24 §:n 2 momenttia sen vuoksi, että siinä viitataan henkilötietolakiin (521/1999). Se ei edes ole perusteltua, koska alkuperäiseen hallituksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa ei ole samalla korjattu henkilötietolakiviittauksia kyseisen lain 20 ja

26 §:n osalta. Näin ollen alkuperäisen hallituksen esityksen mukaan tehtäisiin korjaus, joka jättäisi lakiin sekavat viittaukset tietosuojaa koskevaan lainsäädäntöön. Tältä osin ministeriö kiinnittää liikenne- ja viestintäministeriön huomiota siihen, että EU:n tietosuojauudistusta koskevat säädöstarkistukset on tehty maa- ja metsätalousministeriön laatimalla hallituksen esityksellä (HE 26/2018 vp), josta maa- ja metsätalousvaliokunta on jo antanut mietintönsä (MmVM 8/2018 vp). Eduskunnalle aiheutuu turhaa työtä siitä, että jonkin pykälän tiettyä momenttia muutetaan samanaikaisesti eduskunnassa. Tämän vuoksi ministeriö ehdottaakin, että nyt lausunnolla olevaa täydentävää hallituksen esitysluonnosta muutetaan siten, että liikenne- ja viestintäministeriön lakiehdotuksella muutetaan ainoastaan mainitun säännöksen 1 momenttia. Lakiehdotus 56:een sisältyvä säännös tulisi siis olla seuraavassa muodossa (pohjalla siis nyt lausunnolla oleva HE-luonnos):

24 §

Henkilötietoja sisältävien tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteriin talletettuja henkilötietoja sisältäviä tietoja voidaan luovuttaa jäljennöksinä, tulosteina tai ~~teknisen käyttöyhteyden rajapinnan kautta~~ avulla tai muutoin sähköisesti:

- 1) Tullille laissa säädettyjä valvontatehtäviä, rikosten ehkäisyä, esitutkintaa sekä verotusta ja sen valvontaa varten;
- 2) rajavartiolaitokselle ja poliisille kalastuksen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä, meriliikenteen valvontaa, rikosten ehkäisyä, esitutkintaa ja öljypäästöjen tutkintaa sekä pelastustoimintaa varten;
- 3) Liikenne- ja viestintävirastolle merenkulun ohjausta, meriturvallisuuden valvontaa ja alusrekisterin ylläpitoa varten;
- 4) työsuojeluviranomaisille kalastusalusten työolojen valvontaa varten;
- 5) ulosottoviranomaisille niille kuuluvien täytäntöönpanotehtävien hoitamista varten;
- 6) elintarvikevalvontaviranomaisille elintarvikkeita koskevan lainsäädännön noudattamisen valvontaa varten;
- 7) Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan ja niiden suomalaisten alusten rekisteröintiä varten, joiden kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa;
- 8) Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen liittyneen valtion viranomaisille, Euroopan komissiolle, yhteisön kalastuksenvalvontavirastolle ja kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitetuille viranomaisille unionin lainsäädännöstä tai Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden hoitamista varten;
- 9) Onnettomuustutkintakeskukselle pelastus- ja onnettomuustutkintaa varten;
- 10) Tilastokeskukselle ja Luonnonvarakeskukselle tilastojen laatimista ja tutkimusta varten;
- 11) yliopistoille ja korkeakouluille tilastojen laatimista ja tutkimusta varten;

12) kalatalousalan neuvonta- ja edunvalvontajärjestöille kalataloutta koskevaa tiedottamista ja neuvontaa varten;

13) rekisterinpitäjän hyväksymille tahoille ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn liittyviä tai kalataloutta koskevia selvitys-, tutkimus- ja suunnittelutarkoituksia varten.

~~Ennen tietojen luovuttamista rajapinnan kautta tai muutoin sähköisesti on tietoja pyytävän esittävä selvitys tietojen suojauksesta luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) mukaisesti.~~

Lakiehdotuksen 56 nimike tulisi vastaavasti muuttaa muotoon:

Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain 24 §:n 1 momentin muuttamisesta

Edellä mainitun 24 §:n 1 momenttiin liittyen hallituksen esitysluonnoksen Riippuvuus muista esityksistä –jaksossa voisi todeta, että liikenne- ja viestintäministeriön esityksillä ei ole riippuvuussuhdetta maa- ja metsätalousministeriön tietosuojaa koskevaan hallituksen esitykseen, koska lakiehdotuksen 56 osalta täydentävässä esityksessä muutettaisiin vain 24 §:n 1 momenttia.

Ministeriö katsoo, että yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi todeta, että edellä mainittuun pykälään tehdään vain organisaatioiden nimiä koskevat tarkistukset. Ministeriön mielestä ei ole tarpeen viitata tietojenluovutustapaa koskevan säännöksen vanhentumiseen tai valtiovarainministeriön hankkeeseen, joihin on viitattu edellä.

Lakiehdotuksen 86 osalta ministeriö katsoo, että lain 69 §:n 1 momentti tulisi jättää nykyiseen muotoonsa eikä tehdä siihen tietojen luovutustapaa koskevaa tarkistusta. Kuten edellä on jo lakiehdotuksen 56 osalta todettu, tämä muutos tehdään erikseen. Ministeriö katsoo, että lain 69 § voidaan muuttaa kokonaisuudessaan, mutta tällöin 1 momentin osalta on todettava, että se jätetään nykyiseen muotoonsa.

Edellä on jo viitattu maa- ja metsätalousministeriön tietosuojaa koskevaan hallituksen esitykseen. Ministeriö toteaa, että liikenne- ja viestintäministeriön hallituksen esitysluonnoksen lakiehdotus 86 ei sisällä päällekkäisiä säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön hallituksen esityksen lakiehdotusten kanssa. Näin ollen liikenne- ja viestintäministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön esityksillä ei ole riippuvuussuhdetta. Tämän voisi todeta Riippuvuus muista esityksistä –jaksossa, koska se on tärkeä tieto asian eduskuntakäsittelyn kannalta.

Lakiehdotuksen 86 osalta ministeriö toteaa, ettei myöskään ole tarpeen, että liikenne- ja viestintäministeriön esityksellä tarkistettaisiin lain 71 §:n viittausta hallintolainkäyttölakiin (586/1996), koska eduskunnassa vireillä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvään lakiehdotukseen sisältyy aiempia viittaussäännöksiä koskeva säännös (HE 29/2018, lakiehdotus 1. (127 §)). Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriön täydentävään esitykseen tekemä korjaus on perusteltu.

Yleisenä huomiona ministeriö toteaa, että esitysten valmistelussa tulisi pyrkiä mahdollisuuksien mukaan siihen, ettei eduskuntaan vietäisi samanaikaisesti esityksiä, joilla muutetaan jonkun pykälän samoja momenteja. Nyt eduskunnalla on käsiteltävänä lukuja toisiinsa riippuvuus-suhteissa olevia esityksiä, mikä lisää esittelijöiden ja valiokuntaneuvosten työtä. Tätä työtä

rää tulee siis mahdollisuuksien mukaan minimoida. Lisäksi ministeriö kiinnittää huomiota, että toisen hallinnonalan lainsäädäntöön ei tulisi lähtökohtaisesti tehdä teknisiä muutoksia ilman, että siitä on ensin keskusteltu ao. ministeriön kanssa. Näin siksi, että tekniseltä vaikuttava muutos voi helposti johtaa virheisiin.

Lisätietoja lakiehdotuksista 56 ja 84 annetuista kommentteista antaa lainsäädäntöneuvos Kirsi Taipale sähköpostitse etunimi.sukunimi@mmm.fi.

Kansliapäällikön sijaisena,
osastopäällikkö

Julia Niemelä

Neuvotteleva virkamies

Toni Tuomainen